

Nederland: pionier in de digitale wereld
Oproep aan het kabinet om deze positie te versterken

De (digitale) wereld waarin we leven ontwikkelt zich razendsnel. In Nederland zelfs nóg sneller dan in de landen om ons heen. Met onze uitstekende infrastructuur zijn de mogelijkheden oneindig. Maar ook onze drang naar vernieuwing en vooruitgang speelt een rol in deze koploperspositie: we experimenteren graag met innovatieve technologische snufjes. De combinatie van deze unieke kenmerken maakt Nederland het ideale testland voor nieuwe digitale diensten en producten.

Tekst: Carmen Kromosono-Jonathans

Een sector die al jaren dankbaar gebruik maakt van de kansen die de voortschrijdende digitalisering creëert is de creatieve content industrie; in Nederland goed voor 155.000 banen en een productievolume van 10 miljard euro. Deze internationale pionierspositie moeten we massaal omarmen, want zoiets krijg (en behoud) je niet vanzelf. Het vereist visie: Hoe gaan we om met talent? Hoe leiden we mensen op? Hoe zorgen we dat professionals in deze sector over de nieuwste technologie kunnen beschikken? En het vraagt om investeringen, zowel van bedrijven als van de overheid.

Om dat voor elkaar te krijgen sloeg een aantal bedrijven en organisaties uit de digitale creatieve industrie de handen ineen. In een open brief aan informateur Edith Schippers roepen ze het nieuwe kabinet op om de digitalisering van Nederland -middels een aantal maatregelen- te stimuleren. Eén van die maatregelen omvat het 'creëren van ruimte voor innovatie en experiment in opdrachtgeverschap en aanbesteding door overheden zelf, in het begeleiden van startups/scale-ups en broedplaatsen, in fieldlabs voor innovatie waar onderzoekers en bedrijfsleven gericht samenwerken, in wet- en regelgeving via regelluwe experimenteerregelingen rond digitale diensten.'

Voor Freek van 't Ooster, programmamanager bij *iMMovator* (één van de bijna 140 bedrijven die zich committeerden aan de oproep door deze te onderkennen), was dit één van de belangrijkste maatregelen. 'iMMovator zet zich in voor meer innovatie in de mediasector door samenwerking en kennisdeling te stimuleren. De digitalisering is daarbij een enorme aanjager. Er liggen op dat gebied zóveel kansen voor Nederland, maar die kunnen alleen verzilverd worden als overheden, kennisinstellingen en bedrijven samenwerken. Het nieuwe kabinet kan daarin faciliteren door met de juiste randvoorwaarden een systeem te creëren, waarin innovatie de ruimte krijgt om te floreren.'

De groeiende noodzaak hiertoe blijkt uit de *Monitor Creatieve Industrie*; een analyse van de ontwikkelingen binnen de ICT en creatieve industrie, die iMMovator sinds 2006 elke twee jaar uitvoert en publiceert. Zo laat het onderzoek uit 2016 onder andere zien dat de eigenaarsverhoudingen in de top steeds verder globaliseren. Van 't Ooster: 'Er zijn nog maar weinig onafhankelijke producenten in Nederland en dat maakt het lastiger om ruimte voor innovatie en Research & Development aan Nederland te verbinden. Alles verschuift naar het buitenland, terwijl Nederland nog niet zo lang geleden vaak een *front-runner* was op het gebied van innovatie.'

'Daarnaast zien we al geruime tijd een schaalverkleining in de sector en die vraagt om businessmodellen die meer dan ooit tevoren gericht zijn op samenwerking,' aldus van 't Ooster. 'Dat maakt onder andere dat de innovatiekracht steeds meer verschuift naar netwerkverbanden tussen de kleine bedrijven die in aantal toenemen en waar ook de in omvang afnemende grotere bedrijven steeds meer gebruik van maken.'

Tegelijkertijd klinkt steeds luider de roep om wet- en regelgeving die beter aansluit op de behoeften van de groeiende groep micro-ondernemingen. Wat betreft deze doelgroep schiet de overheid in haar beleid op verschillende fronten tekort. Gelukkig zijn er onder-

nemers die juist voor deze kleine bedrijven een lans breken. Mark Janssen -eigenaar van *Old School Projects*, een plek waar creatieve ondernemers kunnen werken en groeien- is daar één van. Ook hij merkt dat bepaalde overheidsvoorzieningen voorbij gaan aan de behoefte van de kleine ondernemer: 'Hilversum maakt deel uit van de Metropoolregio Amsterdam. Vanuit dat samenwerkingsverband zijn er bepaalde stimuleringsfondsen en subsidies voor creatieve bedrijvigheid. Maar -en dat is een oeroud probleem- die zijn níet toegankelijk voor kleine bedrijven. Als je weet dat 90% van de creatieve bedrijven vandaag de dag bestaat uit één- en tweepitters, begrijp je hoe belangrijk het is dat hier verandering in komt,' aldus Janssen.

Natuurlijk kun je als startup ook op zoek gaan naar een private investeerder. 'Echter is dat in de praktijk van de kleine ondernemers (en startups zijn vaak per definitie klein) wederom makkelijker gezegd dan gedaan,' vertelt Peter Driessen. Driessen is de man achter *Werf 35*, een creatieve broedplaats voor kleine, startende ondernemers. 'De overheid komt grote investeringsfondsen met allerlei regelingen tegemoet,' gaat hij verder, 'zo hebben zij bijvoorbeeld allerlei fiscale voordelen die private investeerders niet hebben.' Het klimaat voor starters met weinig vermogen (en daarmee een iets groter risicoprofiel) is dus erg ongunstig: ze kunnen niet meedingen naar investeringen uit grote fondsen en private investeerders vinden het -wegens gebrek aan steun vanuit de overheid- vaak een te groot risico om in deze ondernemingen te investeren.

Jan Pieter van Seventer, directeur van *Dutch Game Garden*, loopt tegen ditzelfde probleem aan. 'Wij richten ons op de ondersteuning en *incubation* van de nieuwe generatie gamebedrijven. Met het *incubation program* brengen we startende bedrijven een stukje ondernemerschap bij, met specifieke aandacht voor de game-industrie (die aanzienlijk anders in elkaar steekt dan andere industrieën),' legt van Seventer uit. 'En hoewel ik absoluut geen pleitbezorger ben van een cultureel subsidie-infuus, ben ik van mening dat

-om écht te kunnen ondernemen in de creatieve sector- private investeerders meer steun moeten krijgen vanuit de overheid.' Een ander aspect dat volgens van Seventer alles behalve stimulerend is voor kleine ondernemers, is de Wet Werk en Zekerheid die op 1 juli 2015 werd ingevoerd: 'Door deze wet lopen kleine ondernemers een groter risico met het aannemen van personeel. En dat is jammer, want naast financiering zijn er ook handen nodig om een goed idee uit te kunnen werken.'

Het mag duidelijk zijn dat er iets moet gebeuren. Het moet dan ook niet de vraag óf en -dankzij het uitgebreide maatregelenpakket in de oproep- zelfs niet hóe we ervoor gaan zorgen dat Nederland op digitaal gebied die internationale pionierspositie behoudt. De vraag is wannéer de overheid deze uitdaging aangaat. Niet als een partij die tegenover de digitale creatieve sector staat, maar als partner ernaast, met een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor gedeelde belangen: een bloeiende economie en een goed functionerende (digitale) samenleving. ■